

Utvalg:	Forskningsutvalget	Dato: 23.03.2017
FU-sak: 10/17		Arkivsaknr.:

Scholars at Risk (SAR) ved UiB

Saka gjeld

Universitetet i Bergen er medlem av universitetsnettverket Scholars at Risk (SAR) som arbeider med å fremje akademisk fridom og beskytte forskarar som er under press eller trua ved sin heimeinstitusjon.

UiB vart med i SAR i 2007, og har sidan 2013 hatt som mål å til ein kvar tid ha ein forskar tilsett i eittårig midlertidig stilling gjennom nettverket. Under budsjetthandsaminga for 2017 vart det beslutta å auke UiB sin innsats i SAR for 2017 og ta imot to forskarar i år.

Bakgrunn

Scholars at Risk –nettverket globalt

Scholars at Risk (SAR) er eit globalt universitetsnettverk som i dag har over 450 medlemsinstitusjonar i 40 land. Nettverket vert koordinert frå New York University, der det har ein direktør og eit lite sekretariat. I Noreg er alle universiteta, fleire høgskular, universitet- og høgskulerådet, SAIH og Forskerforbundet medlemmer og har danna ein lokal seksjon av nettverket. UiB var med å etablere denne i 2008, og sit i styringsgruppa for SAR Norge 2017-19. SAR samarbeider med Fritt Ord, ICORN og andre organisasjonar som arbeider for ytringsfridom.

Nettverket har i løpet av ein 15-årsperiode ytt hjelp til over 2000 forskarar og organisert gjesteopphald for over 700 trua forskarar ved medlemsinstitusjonane. Trua forskarar er i hovudsak akademikarar som på grunn av sitt arbeid eller stilling er utsatt for truslar av myndigheiter eller andre. Truslar kan vera alt frå sensur eller oppseiing til fengsling, tortur og drap. Den siste tida har talet på førespurnadar til SAR om hjelp auka kraftig og var nær dobla i 2016 på grunn av den politiske utviklinga i Tyrkia og i Syria. Sekretariatet for SAR i New York er ansvarleg for kvalitetssikring av søknadane frå forskarar og vurdering av trusselbildet og kompetanse for kvar einskild forskar. I etterkant av opptak i nettverket vert forskaren kopla med relevante medlemsinstitusjonar. Det er sterkt behov for fleire gjesteforskarplassar for trua forskarar.

Scholars at Risk ved UiB

Som medlemsinstitusjon i SAR kan ein engasjere seg på ulike måtar, og hovedarbeidet kan delast inn i tre kategoriar; vern (protection), støttarbeid (advocacy) og opplæring (learning/empowerment). UiB har hovudsakleg bidratt til vern ved å ta imot trua forskarar på opphald ved UiB, samt i opplæringsarbeidet gjennom å delta på arrangement i regi av SAR Norge, både ved UiB og ved andre norske institusjonar.

Sidan 2013 har UiB hatt ein komité for Scholars at Risk med medlemmer frå alle fakultet, samt ein representant frå Studentparlamentet. Komiteen er leia av viserektor for Internasjonalisering, og Forskningsadministrativ avdeling er sekretær. Komiteen for SAR har hatt møter mellom 2-4 gonger i året.

Medlemer i komiteen for Scholars at Risk ved UiB i dag er:

MN: Jan Petter Hansen

MOF: Ingvild Fossgard Sandøy

SV: Lars G Svåsand

HF: Knut Axel Jacobsen

Psyk.fak: Kariane Therese Vestrheim

Juss: Maja Janmyr

Studentparliamentet: Eirik Reikerås

Leiar: viserektor Anne Christine Johannessen

sekretær: Kristin Svartveit (FA)

Komiteen si rolle er å velje ut forskarar som UiB skal ta imot på gjesteopphald gjennom SAR-nettverket, og elles vera ressursgruppe for UiB sitt arbeid gjennom SAR. Komiteen kan òg legge til rette for breiare informasjonsarbeid om SAR, for å auke lokal interesse og kjennskap til ordninga. Kontakt til presse og myndigheter kan vere av særleg nytte.

UiB har sidan 2013 hatt som mål å til ein kvar tid ha ein forskar tilsett i eittårig midlertidig stilling gjennom nettverket, med mogelegheit for forlenging til maks to år. Universitetet har så langt tatt imot to forskarar, i 2014 og 2016, begge med eit års forlenging av opphaldet.

Finansiering og ansvarsdeling mellom institutt og universitetet sentralt

UiB har ein institusjonskontakt for Scholars at Risk ved Forskningsadministrativ avdeling som koordinerer arbeidet med mottak av forskarar gjennom ordninga. Denne held kontakten med institutt som er aktuelle som vertskapsinstitutt, og koordinerer prosessen fram til forskaren er på plass ved UiB. Instituttet vert oppmoda til å utpeike ein fagleg kontaktperson/mentor for forskaren i perioden han/ho er tilsett der, samt å fylje opp forskaren etter vanlege rutinar for mottak av internasjonale forskarar.

Ordninga krev ei intern fullfinansiering ved UiB. Sentrale midlar vert avsett til å dekke løn, sosiale utgifter, driftstilskot (NOK 20 000), reise til Bergen, samt visum og andre nødvendige oppstartsutgifter for forskaren. Ytterligere tilrettelegging (arbeidsplass, utstyr mm) er eit ansvar for instituttet som vel å ta imot ein SAR-forskar. Forskaren dekker sjølv bu- og levekostnader av eiga løn.

Forslag om å auke UiB si innsats i Scholars at Risk

Arbeidet gjennom Scholars at Risk inngår som viktig del av UiBs samfunnsengasjement og arbeid for å fremje akademisk fridom. Det er eit sterkt og aukande behov for at universiteta engasjerer seg internasjonalt i dette arbeidet og bidreg i situasjonar der akademisk fridom vert satt under press.

Under budsjetthandsaminga for 2017 vedtok universitetsstyret å auke UiB sin innsats i SAR for 2017 og ta imot to forskarar i år. Det er ynskjeleg at styret også tek stilling til ei langsiktig målsetjing for

dette arbeidet ved universitetet. Det vil difor bli fremja ei sak om SAR til universitetsstyremøtet i april, også for å vurdere ei varig auking av UiBs innsats i SAR.

Saka leggas fram for utvalet til drøfting.

Kristin Svartveit 20.03.17